

Koronapandemi og konservatorier

En litteraturstudie om nedstengningen og smittevernstiltakenes påvirkning av musikk og instrumentalundervisning i konservatorieutdanning.

MIKKEL ANDREAS GRANRUD

VEILEDER

Per Elias Drabløs

Universitetet i Agder, 2022

Fakultet for Kunstfag

Institutt for rytmisk musikk

Master

Master

Forord

Tusen takk til min veileder, Per Elias Drabløs, for all hjelp og tålmodighet i forbindelse med denne oppgaven.

Per Elias Drabløs skal også sammen med Fredrik Sahlander ha en stor takk for fem gode år med bassundervisning, og for å ha latt meg få oppfylle drømmen om å gå på konsen.

Espen Grundetjern og Simen Børven skal også ha takk for bassundervisning og for å ha trodd på meg og hjulpet meg da jeg virkelig trengte det.

Takk til Bård Helgerud og Peter Kantor for at de inspirerte meg til å sikte mot en utdanning innen musikk.

Innholdsfortegnelse

FORORD	3
INNHOLDSFORTEGNELSE	5
1. INNLEDNING	7
1.1 BAKGRUNN OG VALG AV TEMA.....	7
1.2 PROBLEMSTILLING OG FORMÅL.....	7
1.3 FREMGANGSMÅTE	7
1.4 OPPGAVENS STRUKTUR	8
2. TEORI OG LITTERATUR	9
2.1 KORONAPANDEMIEN OG MUSIKK I HØYERE UTDANNING	9
2.2 FORSKNINGSLITTERATUR	11
2.2.1 <i>Creative pedagogies in the time of a pandemic: a case study with conservatory students</i>	11
2.2.2 <i>Studying Music During the Coronavirus Pandemic: Conditions of Studying and Health-Related Challenges</i>	12
2.2.3 <i>Examining the instructors' perspectives on undergraduate distance learning music instrument education during the COVID-19 pandemic</i>	13
2.2.4 <i>Adaptations in Conservatories and Music Schools in Spain during the COVID-19 Pandemic</i>	14
2.2.5 <i>Students' Attitudes Towards Online Music Education During the COVID 19 Lockdown</i>	15
3. METODE	17
3.1 LITTERATURSTUDIER	17
3.2 INNSAMLING AV DATA.....	18
3.2.1 <i>Databaser</i>	19
3.3 NØKKEWORD	20
3.4 UTVALGSKRITERIER.....	21
3.4.1 <i>Inklusjonskriterier</i>	22
3.4.2 <i>Eksklusjonskriterier</i>	23
3.4.3 <i>Funn av forskningslitteratur</i>	23
3.5 MULIGE BEGRENSENINGER OG SVAKHETER VED OPPGAVEN	24
4. RESULTAT OG FUNN	27
4.1 SCHIAVO ET AL., 2021.	27
4.2 ROSSET ET AL., 2021.	28
4.3 YILDIZ ET AL., 2021.	30
4.4 CALDERON-GARRIDO ET AL., 2021.	32
4.5 RUCSANDA ET AL., 2021.	34

5. DISKUSJON OG DRØFTING	37
5.1 FORSKNINGSARTIKLENEs KARAKTERISTIKKER	37
5.2 NEGATIVE ASPEKTER	39
5.2.1 Tekniske utfordringer	39
5.2.2 Opplæring av undervisere	40
5.2.3 Hjemme alene - Sosiale og fysiske rammer	41
5.3 POSITIVE ASPEKTER	42
5.3.1 Kreative løsninger og utvikling	42
5.3.2 Egenøving og disponering av tid	42
6. KONKLUSJON	45
6.1 OPPSUMMERING	45
6.2 VEIEN VIDERE	46
LITTERATURLISTE	49

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og valg av tema

Den 12. mars, 2020 informerte Universitet i Agder om at campus i første omgang ville holdes stengt til den 26. mars grunnet koronapandemien (Pedersen, 2020). Den 26. mars kom og gikk, men tiltakene vedvarte utover våren. I 2022 bar universitetet og resten av samfunnet preg av en fortsatt pågående pandemi. Som student på bachelor og deretter masternivå ved Institutt for Rytmask Musikk merket jeg også effektene av smittevernstiltakene svært godt. Nedstengningen førte til at all undervisning måtte foregå digitalt, og ingen kunne møtes for å spille sammen. Jeg ble nysgjerrig på hvilke innvirkninger dette hadde hatt på konservatorieutdanning som sådan. Hvilke utfordringer opplevde studenter og ansatte ved konservatoriene i denne tiden, og hvor godt forberedt var de på overgangen fra fysisk undervisning til fjernundervisning?

1.2 Problemstilling og formål

Problemstillingen ble derfor som følger: Hva har vi lært om nedstengningen og smittevernstiltakenes påvirkning av musikk og instrumentalundervisning hos konservatorier under koronapandemien? Oppgavens formål har vært å se nærmere på disse innvirkningene. Hva har vært problematisk eller fordelaktig med fjernundervisning og hvordan kan vi bruke denne informasjonen til å møte lignende situasjoner i fremtiden? Smittevernstiltak og nedstengningene påvirket musikklivet som sådan og det er viktig at vi får et overblikk over disse endringene og hva det har hatt å si for konservatorieutdanning.

1.3 Fremgangsmåte

Som vi kan se av oppgavens undertittel er litteraturstudien metoden som legger grunnlaget for denne studien.¹ Hensikten bak valget av nettopp denne metoden tatt i betraktning av problemstillingen er at ved å samle inn og sammenligne studier gjort om pandemiens påvirkning av konservatorieutdanning ville det være mulig å få et overblikk over temaet. På denne måten vil det kunne være enklere å se eventuelle utfordringer og fordeler som går

¹ Se kapittel 3. om metode.

igjen. Da vil vi også ha et større grunnlag for å kunne peke på tendenser som kan gjelde konservatorieutdanning som sådan og ikke bare begrense seg til ett enkelt studiested.

1.4 Oppgavens struktur

I tillegg til innledningskapittelet består denne oppgaven av i alt seks kapitler. Kapittel 2 tar for seg teori knyttet til fjernundervisning i musikk; generelt om koronapandemien; oppgavens verdi; samt hvor jeg selv plasserer meg i forskningsfeltet. Den innsamlede forskningslitteraturen, som former utgangspunktet for denne oppgaven, blir også presentert i dette kapittelet. Videre følger kapittel 3 som omhandler metode. Der vil metodene som er tatt i bruk bli beskrevet, og det redegjøres for utvalgs-kriterier av forskningslitteratur samt oppgavens begrensninger. I kapittel 4 vil funnene som er gjort i forskningslitteraturen bli presentert studie for studie. Deretter blir disse funnene diskutert og analysert i kapittel 5. Til sist har vi kapittel 6 hvor oppgaven konkluderes og det presenteres forslag til videre tiltak.

2. Teori og litteratur

I dette kapittelet vil jeg redegjøre for valg av emne og hvordan jeg plasserer meg selv innenfor forskningsfeltet. Jeg vil deretter kort presentere de innsamlede forskningsartiklene som legger grunnlaget for denne oppgaven. Funnene gjort i disse artiklene vil bli lagt frem i kapittel 4.

2.1 Koronapandemien og musikk i høyere utdanning

I dag kommer den norske regjeringen med de sterkeste og mest inngripende tiltakende vi har hatt i Norge i fredstid» - Erna Solberg (Regjeringen, 2020, 12.mars).

Dette var ordene som møtte det norske folk den 12. mars 2020. Med unntak av steder med kritiske funksjoner, samt matbutikker og apoteker, var hele samfunnet stengt ned. Etter at koronaviruset ble oppdaget i Wuhan, Kina i desember 2019 (WHO, 2020) var hele verden satt på hodet i løpet av kun et par måneder. Dette innebar at også alt av utdanningsinstitusjoner fra barnehager til universiteter måtte stenges ned (UNICEF, 2021, mars). I denne perioden var jeg selv student i mitt siste semester på faglærerstudiet ved Institutt for rytmisk musikk ved Universitetet i Agder. Bacheloroppgaven skulle leveres, og det skulle så avholdes en avsluttende eksamenskonsert. Plutselig skulle alt stenges ned, og det var usikkert om hvorvidt det kom til å bli noen eksamener eller ikke. Tiltakene vedvarte utover våren og alle eksamener ble på UiA gjort digitale (Lien, 2020). Bacheloroppgaven min ble helt og holdent skrevet hjemme uten en eneste tur på biblioteket, som rent personlig var en stor nok utfordring i seg selv. Jeg merket allikevel at det største innhøget i skolehverdagen gjaldt når det kom til de musikalske aspektene. Ingen fysiske samspilltimer, hovedinstrumenttimer, øvinger, eller forberedelser til eksamenskonserten kunne avholdes. Jeg hadde i tillegg flere frilansjobber og et lengre vikariat som lærer i kulturskolen hvorav alt falt vekk grunnet pandemien. Jeg kunne også se hvordan medstudenter og de ansatte ble preget av disse hendelsene.

Sett bort ifra de skriftlige delene av fagene anser jeg musikkutdanning som et håndverksfag hvor man lærer det som er nødvendig for å kunne være forberedt i møtet med arbeidslivet; både som profesjonell musiker og musikk lærer. Egenøving utgjør naturligvis en viktig del av

dette, men det handler også om all den kunnskapen man tilegner seg i møte med lærere, medstudenter, og andre musikere. I tillegg bygger man seg opp erfaringer gjennom spillejobber og øvinger som ikke er knyttet til universitetet. Viktigheten av denne typen musikalsk og faglig utvikling trekkes også frem i en studie utført av Creech et al. (2008) som omhandler prosessen fra musikkstudent til profesjonell musiker.

Når denne oppgaven ferdigstilles befinner vi oss i 2022 og alle smittevernstiltak i Norge er for øyeblikket innstilte (Regjeringen, 2022, 12. februar). Det har vært varierende grader av tiltak og nedstengninger, men covid-19 har satt sine preg på utdanningsinstitusjoner i både Norge og verdenssamfunnet (UNICEF, 2021, 23. januar). Jeg har i denne perioden fortsatt studiene ved UiA på masterstudiet i rytmisk musikk, og har gjennom mine egne erfaringer blitt nysgjerrig på hvordan koronapandemien har påvirket nettopp musikk i høyere utdanning. Ikke bare i Norge, men også i andre land. Det er interessant å se nærmere på hvordan musikk og instrumentalundervisning, som på mange måter er fysiske og sosiale fag, har blitt opplevd og håndtert med bruk av fjernundervisning. En av artiklene som legger grunnlaget for denne oppgaven trekker frem studier som viser liten, eller ingen forskjell på fjernundervisning og fysisk undervisning (Pike & Shoemaker, 2013; Karahan, 2016; Can & Yungul, 2018; Okan & Arapgirlioglu, 2019). Disse studiene er gjennomført i en tid uten pandemi og smittevernstiltak. Her har fjernundervisningen blitt undersøkt i kontrollerte former og uten en smittesituasjon som gjør at man selv kan være med på å sette rammene for undervisningsopplegget. Koronapandemien veltet over oss alle på svært kort tid og gjorde at det måtte tys til fjernundervisning med svært få, eller ingen forberedelser. Det er derfor jeg finner det interessant å se nærmere på studier som er gjennomført midt i pandemien. Det er også gjort studier på fjernundervisning som tar for seg positive aspekter, men som også trekker frem tekniske utfordringer, mer omfattende planlegging, og forholdet mellom student og lærer (Kruse et al. 2013). Kruse et al. nevner også at teknologien stadig er i utvikling og at det som til enhver tid er standarden raskt vil kunne bli utdatert (2013, s.55).

Det hersker liten tvil om at pandemien har rammet musikkbransjen hardt. Musikere og leverandører av tjenester relatert til bransjen rundt om i verden har lidd økonomisk som følge av nedstengningen. I Storbritannia mistet eksempelvis nærmere 70 000 mennesker i musikkbransjen jobben som følge av pandemien (Sweney & Khomami, 2021). Også i Norge har flere musikere måtte selge egne instrumenter for å ha nok til livets opphold (Khorami et

al., 2021). Mange av studentene ved konservatoriene skal ut i arbeidslivet etter studiene, eller har kanskje jobber knyttet til musikk ved siden av, og vi har lest og hørt mye om hvordan arbeidende musikere har blitt rammet av koronatiltakene. Derfor er det viktig med en nærmere undersøkelse av innvirkningen på studenter, undervisere og undervisningsformer knyttet til musikk i høyere utdanning. Som musikkstudent og lærer har jeg selv en interesse for hvilke utfordringer de har vært igjennom, hva vi har lært av det, og hvordan vi skal kunne møte slike situasjoner i fremtiden. Ved å samle inn forskning gjort på dette feltet og gjøre sammenligninger vil grunnlaget for å peke ut konkrete trekk være større.

2.2 Forskningslitteratur

Datagrunnlaget i denne oppgaven er innsamlet forskningslitteratur.² Studiene som har blitt samlet inn vil her bli lagt frem kronologisk i den rekkefølgen de ble publisert. Generell informasjon om studiene, forfatternes bakgrunn og studiens relevans til denne oppgaven vil også bli presentert.

2.2.1 Creative pedagogies in the time of a pandemic: a case study with conservatory students

Andrea Schiavo, Michele Biasutti og Roberta Antonini Philippe har i sin studie gjort en kvalitativ undersøkelse om musikkstudenter sine opplevelser og erfaringer under koronapandemien samt overgangen fra undervisning ansikt til ansikt kontra fjernundervisning. Studien ble gjennomført i 2020 og publisert i 2021 (Schiavo et al., 2021). Andrea Schiavo er fra Østerrike og jobber innen musikkvitenskap.³ Michele Biasutti er fra Italia og jobber med psykologi innen musikk og musikkutdanning.⁴ Til slutt har vi Roberta Antonini Philippe som har sitt opphav i Sveits og har virke som foreleser innen

² Se kapittel 3 for utdyping av metode og valg av litteratur

³ Centre for Systematic Musicology, University of Graz, Graz, Austria (Schiavo et al. 2021).

⁴ Department of Philosophy, Sociology, Education, and Applied Psychology, University of Padova, Padova, Italy (Schiavo et al. 2021).

sportsvitenskap hvor hun har forsket på psykiske påkjenninger innen både idrett og musikk.⁵ Forfatterne begrunner valget om å benytte seg av deltakere fra et italiensk konservatorium med at Italia var blant de landene som ble hardest rammet i den tidlige fasen av pandemien (Schiavo et al., 2021, s.168). De har gjennomført denne studien med det formål å få innblikk i hvordan musikkstudenter opplevde endringene i undervisningen under pandemien. Dette for å kunne se nærmere på hvordan situasjonen ble håndtert, hvorvidt det ble tatt i bruk kreative løsninger, og samarbeid mellom studenter i fjernundervisning ved hjelp av teknologi. Studien viste både til fordeler og ulemper med disse endringene, samt endrede mønstre i tidsbruk og øving. Denne artikkelen er viktig fordi den tar for seg studentenes opplevelser og håndtering av de plutselige endringene i studiehverdagen. Ved å se nærmere på disse funnene og sammenligne dem med de andre studiene som er plukket ut, vil vi ha større forutsetninger for å danne et bilde av hvordan konservatorieutdanning ble påvirket av pandemien.

2.2.2 Studying Music During the Coronavirus Pandemic: Conditions of Studying and Health-Related Challenges

I likhet med Schiavo, et al. (2021) har Magdalena Rosset, Eva Baumann og Eckhart Altenmüller i 2020 gjennomført en studie av musikkstudenter og deres opplevelser av pandemien. Både Rosset og Baumann arbeider ved Fakultetet for Journalistikk og Kommunikasjonsforskning ved Universitet for musikk, drama og media i Hanover, Tyskland.⁶ Altenmüller arbeider innen musikkfysiologi og medisin ved det samme universitetet.⁷ Studien ble godkjent og publisert i 2021 (Rosset et al., 2021, s.1). Utvalget bestod av 80 studenter ved et tysk musikkonservatorium hvor hensikten har vært å kartlegge blant annet studentenes helse og øvingsrutiner under koronapandemien. Denne studien ble så sammenlignet med en studie av 75 studenter ved det samme konservatoriet utført i 2019

⁵ Institute of Sport Science, University of Lausanne, Lausanne, Switzerland (Schiavo et al. 2021).

⁶ Department of Journalism and Communication Research, Hanover University of Music, Drama and Media, Hanover, Germany (Rosset et al., 2021).

⁷ Institute of Music Physiology and Musicians' Medicine, Hanover University of Music, Drama and Media, Hanover, Germany (Rosset et al., 2021).

(Rosset et al., 2021, s.1). Mental helse og stress blir særlig lagt vekt på i denne studien. Innledningsvis forteller Rosset et al. at pandemien har skapt undervisningsrelaterte stressfaktorer som teknologiske utfordringer og problemer med å overføre kunnskap digitalt i instrumentundervisning, samspill og konserter. De nevner også andre aspekter som tap av inntekt, musikalsk og kunstnerisk utvikling samt sosialisering. Studien tok også for seg hvordan musikkstudenter som gruppe blir påvirket av koronaviruset og smitte (2021, s.1-2). Sammen med studien til Schiavo et al. vil denne studien kunne bidra til å bringe frem musikkstudentenes perspektiv, og samlet kunne gi et bedre datagrunnlag for å se etter eventuelle tendenser og ulikheter. I tillegg er stress og psykisk helse et viktig aspekt og det er verdifullt å se nærmere på hvordan disse faktorene og deres forbindelser til musikkutdanningen har påvirket læringsmiljøet under pandemien.

2.2.3 Examining the instructors' perspectives on undergraduate distance learning music instrument education during the COVID-19 pandemic

Denne studien ble utført av Yalcin Yildiz, Ece Karsal og Hakan Bagci i 2020 og ble publisert i 2021. Yildiz har bakgrunn fra ved avdelingen for musikkutdanning ved universitetet i Trabzon.⁸ Karsal arbeider innen musikk ved universitetet i Marmara⁹, mens Bagci også har virke innen musikk, men ved universitet i Koaceli.¹⁰ Disse tre universitetene befinner seg alle i Tyrkia. Studien tar for seg koronapandemien sett fra undervisernes ståsted, med søkelys på avstandsbasert instrumentundervisning på bachelorprogrammene (Yildiz et al., 2021, s.184). For å forstå pandemiens påvirkning av musikk i høyere utdanning er det viktig å også inkludere de ansattes perspektiv. Ved å sammenligne studenter og underviseres erfaringer kan det forhåpentligvis dannes en klarere helhet. Denne masteroppgavens formål er ikke å kun se på studentenes opplevelser alene, men på konservatorieutdanning som sådan. Derfor må også forskningsartikler som tar for seg undervisere inkluderes.

⁸ Trabzon University, Fatih Faculty of Education, Turkey (Yildiz et al, 2012).

⁹ Marmara University, Faculty of Fine Arts, Turkey (Yildiz et al, 2012).

¹⁰ Koaceli University, Faculty of Fine Arts, Turkey (Yildiz et al, 2012).

Studien viste til at det var liten grad av erfaring med fjernundervisning før pandemien og at det var problemer knyttet til teknologi, motivasjon og sosialisering. På den annen side ble det også trukket frem positive aspekter i undervisernes syn på fjernundervisning etter å ha vært igjennom pandemien (Yildiz et al., 2021, s.184). Studien kan gi oss innblikk i hvordan instrumentlærere kan tilpasse seg fjernundervisning og hvordan de skal møte studentenes behov, i tillegg til hvilken opplæring som kan gis for å benytte seg av fjernundervisning i fremtiden.

2.2.4 Adaptations in Conservatories and Music Schools in Spain during the COVID-19 Pandemic

Diego Calderon-Garrido¹¹, Josep Gustems-Carnicer¹² og Adrien Faure-Carvalho¹³ arbeider alle innen didaktikk ved universitetet i Barcelona hvorav både Calderon-Garrido og Faure-Carvalho også har bakgrunn innen musikk. Sammen har disse tre skrevet denne forskningsartikkelen med den hensikt å undersøke hvordan lærere ved konservatorier og musikkskoler i Spania tilpasset seg til digital undervisning under koronapandemien. Studien ble gjennomført og levert i 2020 og deretter publisert i 2021 (Calderon-Garrido et al, 2021, s.451).

I likhet med Yildiz et al., (2021) har artikkelforfatterne her tatt utgangspunkt i erfaringene og opplevelsene sett fra undervisernes ståsted, som igjen gjør at det vil kunne være muligheter for å sammenligne funn. Av de 249 underviserne som var en del av denne studien jobbet 30,9% prosent av dem hos et konservatorium og eventuelt en musikkskole i tillegg. Selv om studien også inkluderer lærere som underviste barn og ungdom er det ikke unaturlig å anta at konsekvensene av nedstengningen påvirket de fysiske rammene for instrument- og musikkundervisning noenlunde likt hos musikkskoler og konservatorier.¹⁴ En fordel med

¹¹ Universitat de Barcelona (Calderon-Garrido et al., 2021; Researchgate, 2022a).

¹² Universitat de Barcelona (Calderon-Garrido et al., 2021; Researchgate, 2022b) Etternavnet Gustems brukes på profilen på Researchgate, mens det fulle navnet Gustems-Carnicer brukes i artikkelen.

¹³ Universitat de Barcelona (Calderon-Garrido et al., 2021; Researchgate, 2022c)

¹⁴ Se metodekapittelet for mer utfyllende informasjon rundt utvalgsriterier.

dette er at det potensielt vil kunne bidra til å vise til ulikheter og likheter mellom utfordringene konservatoriene og musikkskolene møtte; selv om musikkskolene ikke er hovedfokuset i denne oppgaven. Artikkelen til Calderon-Garrido et al. viste også til problemer med opplæring av undervisere i forbindelse med fjernundervisning samt hvordan de skulle legge om undervisningsopplegget. De viste også til at flere la mer vekt på de følelsesmessige aspektene ved musikken (2021, s.451).

2.2.5 Students' Attitudes Towards Online Music Education During the COVID 19 Lockdown

Den siste studien som presenteres i dette kapittelet omhandler musikkstudenters oppfatninger knyttet til digital undervisning under nedstengningen og ble i likhet med de fire andre artiklene publisert i 2021 (Rucsanda et al., 2021, s.1). Artikkelforfatterne Rucsanda, Belibou og Cazan arbeider alle ved universitetet i Brasov, Romania. Madalina Dana Rucsanda¹⁵ og Alexandra Belibou¹⁶ jobber begge ved musikkfakultetet mens Ana-Maria Cazan arbeider ved fakultetet for psykologi og utdanningsvitenskap.¹⁷ Studien undersøkte studentenes opplevelser av fjernundervisning ved nedstengningen som følge av pandemien og hvordan dette kan effektiviseres i fremtiden. Forfatterne så også nærmere på studentenes predisponerte meninger om nytteverdien til fjernundervisning som sådan. I tillegg undersøkte de hvordan disse oppfatningene påvirket studentenes opplevelser av denne typen undervisning når de under pandemien var helt nødt til å benytte seg av den. De stilte også spørsmål om hvorvidt usikkerhet og uforutsigbarhet knyttet til nedstengningen påvirket studentenes oppfatning av fjernundervisningen (Rucsanda et al., 2021, s.1). Funnene ble samlet og analysert for å se nærmere på om det ble brukt mer eller mindre tid

¹⁵ Faculty of Music, Transilvania University of Brasov, Brasov, Romania (Rucsanda et al., 2021).

¹⁶ Faculty of Music, Transilvania University of Brasov, Brasov, Romania (Rucsanda et al., 2021).

¹⁷ Faculty of Psychology and Education Sciences, Transilvania University of Brasov, Brasov Romania (Rucsanda et al., 2021).

på studier under pandemien, på faktorer knyttet rundt usikkerhet, og om hvordan forventninger påvirker nytteverdien av fjernundervisning (Rucsanda et al., 2021, s.4).

Dette er da den tredje artikkelen som tar for seg studentenes synspunkter. Siden studiene til Rosset et al. og Schiavo et al. har færre deltakere enn Yildiz et al. og Calderon-Garrido et al., vil denne artikkelen kunne bidra til å balansere mengdeforholdet mellom studenter og undervisere. Siden oppgaven skal presentere musikk i høyere utdanning så helhetlig som mulig er det ønskelig med et utvalg som er så balansert som det lar seg gjøre. Denne studien har også verdi i at den ikke bare tar for seg studentenes opplevelser, men at den også ser på hvordan forventninger og oppfatninger påvirker hvordan de opplever situasjonen.

3. Metode

Formålet med denne oppgaven er å lage en oversikt og analysere forskning gjort rundt musikkundervisning og instrumentalundervisning i høyere utdanning under koronapandemien. Som nevnt i innledningskapittelet vil metoden som her tas i bruk være litteraturstudien. Denne metoden har sitt utgangspunkt i at man samler inn, analyserer og sammenligner eksisterende forskningslitteratur. Det finnes i hovedsak to typer litteraturstudier: tradisjonell og systematisk (Jesson, Matheson & Lacey, 2011, s.9). Jeg vil i denne oppgavens øyemed benytte meg av en kombinasjon av disse to. I dette kapittelet skal jeg redegjøre for valget av denne metoden og gjennomgå relevant metodeteori. Det vil også bli presentert kriterier som ble lagt for innsamling av stoff samt oppgavens svakheter og begrensninger.

3.1 Litteraturstudier

En litteraturstudie baserer seg på allerede publisert litteratur. Innsamlingen av data innebærer dermed å samle inn litteratur som bøker, fagartikler, studier og lignende. Selv om en litteraturstudie bygger på tidligere publikasjoner er hensikten med metoden i et forskningsperspektiv å analysere, tolke, samt bringe frem et nytt perspektiv (Jesson et al., 2011, s.9-10). Som nevnt i avsnittet ovenfor finnes det i hovedsak to forskjellige typer litteraturstudier – tradisjonell og systematisk. Den systematiske litteraturstudien følger tydelige og fastsatte punkter for hvordan studien skal gjennomføres. Dette innebærer blant annet en tydelig problemstilling, inklusjons- og eksklusjonskriterier, og planer for litteratursøk slik at innsamlingsprosessen skal kunne være etterprøvbare (Jesson et al., 2011, s.12). Noen vil også argumentere for at det er tre grunnleggende former for litteraturstudier, hvor den systematiske litteraturstudien egentlig består av to forskjellige enheter. Da har vi, i tillegg til den narrative studien, kvalitative systematiske studier og kvantitative systematiske studier (Bart, Green, Johnson & Adams, 2006, s.102-103). Den tradisjonelle, også kalt narrative litteraturstudien, kan variere i format, men har som funksjon å samle forskning på en lesbar måte for å skape en oversikt over et gitt tema. Den har gjerne en kritisk tilnærming til teorien som samles inn, og analyserer og tolker dette (Jesson et al., 2011, s.14-15). Jeg har valgt en blanding av disse to tilnærmingene som Onwuegbuzie & Frels kaller for «The Combined (Integrated) Review» (2016, Kap. 2, avsn. 9).

Fremover i denne oppgaven vil jeg fornorske navnet på denne tilnærmingen til *kombinert litteraturstudie*. Grunnen til jeg har valgt mellomveien med en kombinert litteraturstudie, er at jeg vil presentere en solid oversikt over den forskningen som nå er gjort på covid-19 sin påvirkning på musikk og instrumentalundervisning. Det er også et mål at denne forskningen skal diskuteres og analyseres for å kunne forstå hva det er vi har lært og hva vi kan se etter når det skal forskes videre på området. Den tradisjonelle litteraturstudien har ikke like strenge føringer for hvordan prosessen med innsamling av data skal presenteres, i motsetning til den systematiske litteraturstudien (Gough, Oliver & Thomas, 2017, s.6). Selv om målet er å skape et kritisk og analytisk overblikk over emnet, er det allikevel slik at jeg ønsker å legge tydelige rammer for hvordan forskningsprosessen utføres. Det har blitt satt kriterier for inklusjon og eksklusjon av data. Søkeprosessen og innsamlingen av data vil også bli presentert – dette for at oppgaven skal kunne være etterprøvbart og så tydelig som mulig. I tillegg til de tydelige føringene som legges for oppgaven, er hensikten å sammenligne stoffet som samles inn med hverandre slik som i de mer tradisjonelle litteraturstudiene. Det er også viktig med åpenhet om at resultatene vil bli diskutert og tolket. Dette basert på blant annet de erfaringene og tankene jeg selv har rundt temaet. Onwuegbuzie & Frels argumenterer for at man i en litteraturstudie streber etter å være systematisk fremfor å være nøytral (2016, Kap.1, avsn.10). Videre skriver de at «...we believe that a literature reviewer cannot maintain a fully neutral position in literature research, but is guided by philosophical assumptions and belief systems that impact decisions in the literature review process»¹⁸ (Onwuegbuzie & Frels, 2016, kap.1, avsn.10). Selv om det er satt kriterier og systematiske søk, er det allikevel jeg som selv har satt disse kriteriene og mine antagelser og tanker vil dermed være på å påvirke denne søkeprosessen.

3.2 Innsamling av data

Uansett hvilken form for litteraturstudie som benyttes er det til syvende og sist litteraturen som utgjør datagrunnlaget for temaet som skal behandles. Når planen så er å gå metodisk til verks for å samle inn stoff er det viktig å benytte seg av flere databaser; dette for best mulig å kunne finkjemme etter relevant teori. Sannsynligheten for å finne frem til litteratur som

¹⁸ Dette vil bli tatt nærmere opp i avsnittet om mulige svakheter i oppgaven.

best mulig svarer på problemstillingen øker med mengden databaser som tas i bruk i søksfasen (Onwuegbuzie & Frels, 2016, kap.5, avsn.1). På den annen side er det heller ikke sikkert at det å lete i hver bidige krok etter relevant stoff er nyttig. Fremfor å søke over alt kan det være mer fruktbart å få best mulige søkeresultater ut av de kildene man velger seg ut (Gough et al., 2017, s.98). Målet har dermed blitt å finne en balanse mellom et begrenset utvalg databaser samtidig som det allikevel benyttes mange nok til at jeg unngår å gå glipp av større mengder relevant litteratur.

De databasene jeg først og fremst valgte å oppsøke skulle kunne være anerkjente og pålitelige og kunne vise til fagfellevurderte tidsskrifter, bøker og papirer. Det har også blitt tatt i bruk databaser som blant annet Researchgate og Google Scholar med den hensikt å hjelpe å danne et oversiktsbilde over tilgjengelig litteratur. I denne oppgavens øyemed har målet også vært å kun benytte seg av databaser som er tilgjengelige for allmennheten eller gjennom tilknytning til en utdanningsinstitusjon. Dette utelukker dermed sider som blant annet academia.edu¹⁹ hvor deler av innholdet i større eller mindre grad er låst bak betalingsmurer.

3.2.1 Databaser

Databasene jeg har benyttet meg av i forbindelse med litteratursøket er her presentert i alfabetisk rekkefølge:

Database	Beskrivelse	Nettside
DOAJ	Akademisk database	https://doaj.org/
Google Scholar	Akademisk søkemotor	https://scholar.google.com/
JSTOR	Digitalt akademisk bibliotek	https://www.jstor.org/
ORIA via universitetsbiblioteket v/UiA	Felles søkeportal for materiale som er tilgjengelig i norske fag- og forskningsbiblioteker.	https://bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/search?vid=UBA

¹⁹ Se, <https://www.academia.edu> (Hentet, 2022, 3.mars). Her er man nødt til å lage en brukerkonto. For å få tilgang på artikler må man betale en månedlig, eller årlig sum.

ProQuest	Akademisk database	https://www.proquest.com/
Researchgate	Akademisk nettsamfunn	https://www.researchgate.net/
Sage Journals	Akademisk forlag	https://journals.sagepub.com/
Scopus	Akademisk database	https://www.scopus.com/
Taylor & Francis Online	Akademisk forlagsgruppe	https://www.tandfonline.com/

3.3 Nøkkelord

For å finne litteratur som passer til oppgavens formål er det viktig å etablere nøkkelord som beskriver oppgavens kjerne. Disse nøkkelordene kan man deretter benytte seg av når det skal gjøres søk etter stoff i de forskjellige databasene. Ved å favne bredt i starten kan man tidlig skaffe seg en oversikt før søket deretter tilspisses mer videre utover i søkeprosessen. Jesson et al. skriver at dette kan utføres blant ved å først «gjette» seg frem til hvilke ord som virker relevante og leder til funn (2011 s.26). Ettersom formålet er å gjøre undersøkelser rundt musikkundervisning i høyere utdanning under koronapandemien er det naturlig å inkludere ord som *music*, *education* og *covid*. Generelle ord som dette kan fort gjøre at man ender opp med svært mange søkeresultater. Eksempelvis har covid-19 hatt en stor påvirkning på verdenssamfunnet og det er dermed skrevet mange artikler som tar for seg emnet, eller nevner det som en del av konteksten.²⁰

Hvis da disse tre ordene skrives etter hverandre i søkefeltet i databasene vil det kunne snevre ned søket betydelig.²¹ Søket kan videre snevres inn ved bruk av flere ord i tillegg til, eller isteden for disse tre nøkkelordene. Det er allikevel viktig å finne den rette balansen

²⁰ Et søk i JSTOR den 7.mars 2022 etter ordet *covid* gir eksempelvis 12 822 treff. Disse tallene vil kunne ha endret seg etter at søket har blitt gjort, men danner et bilde av mengden treff man får ved å søke på dette ordet.

²¹ Et søk i JSTOR den 7.mars. 2022 etter ordene, *music education covid* gir 402 treff.

mellom et for bredt og et for tilspisset søk. Bli søket snevret inn for mye kan man ende opp uten noen resultater i det hele tatt (Green, et al., 2006).

Det forekommer også at de ordene man tar i bruk ender opp med søkeresultater som ikke leder noen vei. Enkelte, eller flere av ordene, kan for eksempel dukke opp i en artikkel, men at det så viser seg at temaet til denne artikkelen ikke passer med problemstillingen som er valgt for litteraturstudien (Jesson et al., 2011, s.27).

Følgende ord er blitt brukt til å gjøre søk:

- *Music/instrument*
- *teacher/student*
- *digital/online/distance*
- *higher/education/conservatory*
- *covid//corona/pandemic*

Forskjellige sammensetninger av disse ordene har blitt brukt. For eksempel: *Music, student, covid*, eller *instrument, higher, education, corona og pandemic*. Booleske operatorer²², eller kombinasjonsord, som *and* har også blitt tatt i bruk. Eksempelvis ved å skrive: *higher music education and covid*. Når det gjelder de forskjellige ordene som har blitt brukt angående pandemien har jeg benyttet meg av den engelske skrivemåten *corona*, og forenklinger som *covid* i søkeprosessen. I denne oppgaven vil den norske skrivemåten *korona* bli brukt, samt det offisielle navnet på sykdommen, *covid-19*²³.

3.4 Utvalgskriterier

Nøkkelord alene er ikke grunnlag nok for å gjøre gode søk i denne litteraturstudien. Det må også settes egne inklusjons- og eksklusjonskriterier, dette for at det skal kunne redegjøres for hva som legger grunnlaget for om litteratur tas med eller utelates (Gough et al., 2017, s.94 & 95).

²² Booleske operatorer er ord som *and/or/not* som benyttes for å gjøre søk mer spesifikke (Jesson et al., 2011, s.26 & 27).

²³ I henhold til stavemåtene som er satt av Språkrådet (2020).

3.4.1 Inklusjonskriterier

- Fagfellevurderte artikler fra vitenskapelige tidsskrifter.

Det er viktig at litteraturen som inkluderes og analyseres har troverdighet samt at den er vurdert og godkjent.

- Artikler som har blitt publisert i 2021 og 2022.

Nedstengingen av utdanningsinstitusjonene rundt om i verden satte inn for fullt i mars 2020. Det tar tid fra artikler blir levert inn til de blir godkjent og publisert, og derfor er det ønskelig med studier hvor det har vært tid nok til å gjøre gode undersøkelser. Dette inkluderer dermed også artikler som har blitt fullført og levert til godkjenning i slutten 2020, men som er publisert i 2021.

- Artikler som tar for seg musikkundervisning sett i lys av påvirkning fra nedstengning og smittevernstiltak.
- Musikk og instrumentundervisning i konservatorieutdanning.

Dette vil si konservatorier, universiteter, høyskoler og fagskoler som tilbyr musikk og instrumentalundervisning på et høyt nivå. Dette kan også inkludere artikler som i tillegg til dette tar for seg annen instrumentundervisning, som for eksempel kulturskoler og musikkskoler hvor undervisningsformene ligner. Dersom høyere utdanning utgjør en relevant andel av studien vil den vurderes for inkludering så lenge den også oppfyller de andre kriteriene.

- Studier gjort på enten underviseres og/eller studenters opplevelser.

Dette trenger ikke å være gjort i den samme artikkelen. Studier som kun tar for seg undervisere eller studenters erfaringer vil dermed kunne bli inkludert.

- Engelskspråklige artikler.

Artiklene må altså være publisert på engelsk, men trenger ikke å ha opphav fra et engelsktalende land.

Det er også ønskelig å inkludere forskning fra forskjellige land for å samle inn ulike perspektiver og se på eventuelle likheter eller ulikheter i oppfatningen samt håndteringen av smittevernstiltakene.

3.4.2 Eksklusjonskriterier

- Artikler som ikke spesifikt tar for seg musikkundervisning.
- Forskning gjort på digital musikkundervisning eller annen fjernundervisning før covid-19 og nedstengning. Slik forskning kan dog brukes for å sette fjernundervisning under pandemien i kontekst.
- Artikler som utelukkende tar for seg klasseromsundervisning.

Det er ønskelig å se på hvordan nedstengning og overgang blant annet til digitale plattformer og antallsbegrensninger ved fysisk oppmøte har påvirket, for eksempel, instrument/sangundervisning og samspill/band. Dette kan også inkludere gruppeundervisning. Studien kan gjerne inkludere klasseromsundervisning, eksempelvis gehør eller musikkteori/historie, men dette må da være i tillegg de førnevnte undervisningsformene.

3.4.3 Funn av forskningslitteratur

I tabellen under presenteres forskningsartiklene som oppfylte kriteriene og hvilke av databasene de ble funnet i:

FUNN I DATABASER (7.mars 2022)	Adaptations in Conservatories and Music Schools in Spain during the COVID-19 Pandemic Calderon-Garrido, et al. (2021)	Creative pedagogies in the time of pandemic: a case study with conservatory students Schiavo, et al. (2021)	Examining the instructors' perspectives on undergraduate distance learning music instrument education during the COVID-19 pandemic Yildiz, et al. (2021)	Students' Attitudes Toward Online Music Education During the COVID 19 Lockdown Rucsanda, et al. (2021)	Studying Music During Coronavirus Pandemic: Conditions of Studying and Health-related Challenges Rosset, et al. (2021)
DOAJ			X	X	X
Google Scholar	X	X	X	X	X
JSTOR					
Oria		X		X	X
ProQuest				X	X
Researchgate	X	X	X	X	X
Sage Journals					

Scopus	X	X		X	X
Taylor & Francis		X			
Antall funn	3	5	3	6	6

Som denne tabellen viser ble hver av artiklene funnet i minst tre av databasene som ble benyttet til søket, hvorav samtlige dukker opp hos Researchgate og Google Scholar.

JSTOR og Sage Journals gav derimot ingen resultater. Ellers ble mellom to og fire artikler funnet i de resterende databasene, med unntak av Taylor & Francis Online, hvor det kun ble funnet én. Artiklene til Rucsanda et al. (2021) og Rosset et al. (2021) er å finne i nøyaktig de samme databasene. Det kan sees i sammenheng med at begge er publisert i tidsskriftet *Frontiers in Psychology* og dermed også vil kunne være distribuert jevnt.

3.5 Mulige begrensninger og svakheter ved oppgaven

Hensikten med denne oppgaven er å skape en oversikt over hva det er vi nå vet og har lært om hvordan nedstengning og begrensninger har påvirket musikk og instrumentalundervisning under koronapandemien. Behovet for å sette utvalgsriterier vil medføre at relevant forskning vil risikere å kunne bli utelatt. Det vil kunne innebære at forskningsartikler som publiseres underveis i skriveprosessen faller utenfor. Det er også en mulighet for å gå glipp av verdifull informasjon som er under behandling, eller blir publisert i slutfasen av perioden denne masteroppgaven ferdigstilles. Etersom litteraturen i denne oppgaven har blitt begrenset til fagfelleurderte artikler kan også forskning fra doktorgradsavhandlinger eller andre studier ha blitt oversett. Kriteriet om publiseringsdato i 2021-22 skaper også en mulighet for at relevante studier fra 2020 faller bort. Dette er et punkt som trekkes frem av Gough et al., (2017, s.98). Noe som også må trekkes frem er at litteraturstudien er basert på engelskspråklige forskningsartikler, nøkkelord og søkeord. Dette er igjen et valg som har blitt gjort med den hensikt å effektivisere søkeprosessen. Dessuten vil jeg, i tillegg til engelsk, kun være i stand til å lese svensk-, dansk- og norsktalende studier uten å benytte meg av oversettelsesprogrammer. I tillegg ser vi at fire av de fem innsamlede artiklene omhandler europeiske land, og den femte omhandler Tyrkia som er nært geografisk og som også har velutviklet infrastruktur. Selv om vi ser tendenser ut

ifra disse studiene, kan det allikevel være funn gjort andre steder i verden som peker på viktige aspekter som ikke har kommet med her. Det kan naturligvis også finnes likheter i lignende studier i eksempelvis Amerika eller Øst-Asia. Utvalget av disse studiene har fulgt kriteriene, og søkene etter litteratur ga i denne omgang ingen resultater fra resten av verdenssamfunnet. Selv ikke fra USA, Canada eller Australia, som har mange fellestrekk med Europeiske land, både kulturelt og når det gjelder teknologisk utvikling.

Som jeg tidligere har trukket frem i underkapittel 3.1 sier Onwuegbuzie & Frels at man ikke kan være helt nøytral, og at ens egne erfaringer og meninger vil påvirke innsamlingsprosessen i en litteraturstudie (2016, kap.1, avsn.10). Innsamlingsfasen har blitt forsøkt gjort med tydelige kriterier basert på problemstillingen, men det er nødvendig med åpenhet rundt egne oppfatninger og erfaringer. Som både musikkstudent og lærer under koronatiden har jeg selv opplevd at overgangen til digital undervisning har hatt sine utfordringer. Dette har jeg forsøkt å være bevisst på gjennom innsamlingsprosessen, og har hatt som mål å la kriteriene få bestemme i størst mulig grad. Som nevnt ovenfor har kriteriene blitt satt med mål om å spisse seg inn mot problemstillingen på best mulig måte. Når disse kriteriene har blitt fulgt og antallet artikler har blitt kuttet ned, er det allikevel jeg som måtte ta det endelige valget om hvilke artikler som ble valgt ut. Som nevnt tidligere i teorikapittelet, har artikkelen til Calderon-Garrido et al. (2021) et spørreskjema som er besvart av 259 deltakere. Av disse 259 jobber totalt 30,9% ved et konservatorium, og noen ved en musikkskole i tillegg. Selv om ikke hele datagrunnlaget er basert på høyere utdanning, har jeg her valgt å inkludere denne studien ettersom den oppfyller de andre kriteriene som er satt. Valget av denne artikkelen måtte allikevel overveies, men den ble inkludert da den, i tillegg til å oppfylle kriteriene, fremsto som relevant for oppgavens problemstilling.

4. Resultat og funn

I dette kapittelet vil funn og resultat fra de innsamlede studiene bli presentert kronologisk på samme vis som i kapittel 2. For å gi klarhet vil funnene bli presentert artikkel for artikkel. Funn fra de forskjellige studiene vil bli stilt opp mot hverandre og analysert i kapittel 5.

4.1 Schiavo et al., 2021.

Schiavo et al. hadde valgt ut 20 studenter som deltakere til sin studie hvorav 7 var kvinner og 13 menn; alle i aldersgruppen 21-56 år. De utvalgte deltakerne hadde også forskjellige hovedinstrumenter – gitar, bass, slagverk, fiolin, bratsj, orgel, piano og vokal (2021, s. 169). Disse deltakerne fikk så et spørreskjema med totalt 13 spørsmål som tok for seg forskjellige aspekter rundt musikkundervisningen under nedstengningen. Dette inkluderte spørsmål rundt påvirkningen av samarbeid med medstudenter, alternative undervisningsmetoder og overgangen til digital undervisning. Dette til forskjell fra fysisk undervisning én til én så vel som gruppeundervisning (Schiavo et al. 2021, s. 169). Deltakernes svar ble deretter samlet inn, anonymisert, og deretter delt opp i sitater. Disse ble så fordelt ut over tematiske områder som blant annet fordeler og behov for samarbeid (Schiavo et al., 2021, s.169).

I sine funn kommenterer Schiavo, et al. at konservatorier og musikkskoler over hele verden har gjort sitt for å følge med i tiden, men at svarene fra deltakerne i studien viste at de plutselige strukturelle omrokkingene under pandemien førte til utfordringer (2021, s.170). Studentene opplevde at det var problemer med tekniske løsninger og fortalte at undervisningen kunne kjennes usammenhengende grunnet undervisernes forskjellige metoder for å undervise digitalt. Eksempelvis strømmet noen lærere direkte til studentene, mens andre spilte inn videoer som så ble gjort tilgjengelig og også kunne ses i ettertid (Schiavo et al., 2021, s.170). Fjernundervisningen gjorde at flere studenter opplevde instrumentalundervisningen som utfordrende i og med det nå var mer krevende for læreren å fysisk kunne vise og demonstrere (Schiavo et al., 2021, s.170-171). På den annen side var det også studenter som trakk fram positive sider ved fjernundervisning. Det inkluderte blant annet at denne undervisningsformen krevde ekstra konsentrasjon og at underviserne måtte være tydeligere i sine forklaringer. I tillegg ville studenten og underviseren sammen kunne diskutere studieløpet for å finne ut hvordan den nye løsningen fungerte og hvordan den kunne utbedres (Schiavo et al., 2021, s.171).

Et annet aspekt Schiavo, et al., trekker frem er det de kaller for «novelty seeking» (2021, s.172). Når både studenter og undervisere er nødt til å tenke annerledes, både i undervisning og egenøving, viser Schiavo et al. til at det oppstår nye kreative løsninger og måter å tenke på. Eksempelvis med mer tid til egenøving knyttet til tiden som er spart inn på reising til og fra studiested og andre aktiviteter, eller nye tilnærminger til øving og samspill når man må tilbringe all tiden hjemme (2021, s.172-173). Det trekkes allikevel frem at studentene er forskjellige individer som også opplever undervisningsforholdene ulikt. Musikalsk utvikling handler også om forholdet mellom musikere og publikum og samarbeid med medmusikere og studenter. Dette er forhold som påvirkes av nedstengningen (Schiavo et al., 2021, s. 173). Studentene trakk selv frem mangelen på menneskelig kontakt og samspill som et problem (Schiavo et al., 2021, s.172).

Studien konkluderer med at overgangen til teknologiske løsninger var problematisk. Dette som en konsekvens av både oppfølging og opplæring av lærere og forelesere. (Schiavo et al., 2021, s.174). Videre konkluderes det med at pandemien har bragt med seg både fordeler og ulemper i møte med teknologiske og menneskelige utfordringer (Schiavo et al., s.175). Avslutningsvis legger Schiavo et al. til at denne studien kun viser til 20 studenter sine erfaringer og dermed ikke favner over et bredt nok område til å kunne gi svar som er konkluderende for feltet, men at det er verdifulle førstehåndserfaringer som kan brukes i sammenheng med andre studier (2021, s.176).

4.2 Rosset et al., 2021.

Rosset et al. sin studie omhandlet også studentens perspektiver. De 80 som deltok i undersøkelsen var bachelorstudenter fra både det utøvende studiet og faglærerstudiet. Studentene ble spurt om de selv hadde blitt smittet av koronaviruset og følger av dette, deretter ble de stilt spørsmål rundt mental helse og stress i forbindelse med pandemien og smittevernstiltakene. Videre ble det også tatt opp temaer som øvingsforhold, virtuelle konserter, konservatoriets håndtering av pandemien, samt hvilke tiltak som ble iverksatt (Rosset et al., 2021, s.3). Spørsmålene skulle besvares på skalaen 1-5 hvor 1 er helt uenig og 5 helt enig. Deretter ble alle svar samlet i et skjema hvor så resultatene ble delt inn i kategorier som hovedinstrument, alder, kjønn, osv. (Rosset et al., s.4).

Resultatene av studien viste at 23% av deltakerne bodde sammen med, eller tok vare på noen som var i en risikogruppe, men at kun et fåtall av studentene selv var i en utsatt gruppe. Hva endringer i øvingsmønster angikk fortalte 31% at de hadde øvd mer enn før pandemien, mens 45% fortalte at de nå øvde mindre. 44% hadde mistet inntekter som følge av avlyste konserter, og totalt 69% gikk glipp av inntekter fra jobb ved siden av studiene som ble rammet av tiltakene. Allikevel sa kun 19% at de direkte slet økonomisk som en følge av dette (Rosset et al., 2021, s.5). Studien legger også frem tabeller for å presentere forskjellene mellom studentene på utøvende- og på faglærerprogrammet. De som fulgte det utøvende studieprogrammet ga svar som i større grad viste tegn til at de opplevde flere bekymringer knyttet til pandemien enn det faglærerstudentene gjorde (Rosset et al., 2021, s.6). På den annen side var det flere faglærerstudenter som meldte om at antall øvingstimer hadde gått ned. 39% av de utøvende kunne fortelle at de faktisk hadde begynt å øve mer til forskjell fra 28% hos faglærerstudentene. Totalt meldte 22% av de utøvende at de øvde mindre under pandemien mens hele 46% av faglærerne svarte det samme. Når det gjaldt tapte inntekter fra avlyste konserter svarte 50% av de utøvende og 41% av faglærestudentene, ja, på dette spørsmålet. Av tapte inntekter knyttet til annet arbeid ved siden av studiene var ingen det ingen av de utøvende, men 75% faglærerstudenter som svarte ja på dette spørsmålet (Rosset et al., 2021, s.7). Hva stress og angst angår viste studien gjort under pandemien i 2020 liten forskjell fra studien gjort i 2019 (Rosset et al., 2021, s.7).

Studien viser også til en sammenheng mellom nedgang i mental helse og stress knyttet opp mot tap av inntekt ved siden av studiene (Rosset et al., 2021, s.7-8). I sine resultater viser Rosset et al. til at de alle fleste musikkstudentene opplevde pandemien som utfordrende. Dette i likhet med studenter på andre fakulteter. På tross av forskjellen opplevde utøvende studenter og faglærerstudenter pandemien ganske likt. De trekker også frem at sammenlignet med undersøkelsen fra 2019, viste ikke denne studien noen store forskjeller i selvrapporteringen av angst og depresjon (2021, s-9). Rosset et al. viser her til andre studier som forteller at musikkstudenter i større grad sliter med psykisk stress²⁴, og diskuterer om

²⁴ Se Wristen (2013).

hvorvidt takeffekten²⁵ har gjort at studien ikke har greid å fange opp en eventuell økning i angst og depresjon ved at de høyeste poengsummene allerede er nådd og ikke kan besvares med et høyere tall i den nyeste undersøkelsen (2021, s.9).

Studien konkluderer med at musikkstudentene ble tydelig påvirket av pandemien på flere måter. Antall øvingstimer gikk ned og studentene opplevde mer bekymring enn før, men studentene var allikevel fornøyde med universitetets håndtering og tiltak for å unngå smitte (Rosset et al., 2021 s.1). Med sine 80 deltakere fra ett enkelt konservatorium påpeker artikkelforfatterne at datagrunnlaget har sine begrensninger. De argumenterer likevel for at det gir innblikk i musikkstudentenes opplevelser av nedstengningen og gir muligheter for videre forskning på påvirkningsfaktorer og langtidseffekter (Rosset et al., 2021, s.10).

4.3 Yildiz et al., 2021.

Yildiz et al. tok for seg pandemien sett fra undervisernes ståsted. Datagrunnlaget for denne studien var 201 instrumentlærere ved flere musikkonservatorier i Tyrkia som hadde svart på et spørreskjema bestående av 26 spørsmål. Deltakerutvalget bestod av begge kjønn, 45,8% kvinner og 54,2% menn, og med forskjellige hovedinstrumenter, undervisningsstilling, tilbakelagte arbeidsår, aldersgruppe, med mere. (Yildiz et al., 2021, s.188-189). Deltakerne svarte dermed på flervalgsspørsmål som omhandlet deres bakgrunn og deres syn på fjernundervisning under koronapandemien (Yildiz et al., 2021, s.189). Den innsamlede dataen ble dermed analysert og presentert både skriftlig og i form av tabeller hvor de forskjellige svarene ble lagt frem i prosenter (Yildiz et al., 2021, s.190). Blant funnene som ble gjort viste studien at 85,1% av instrumentlærerne ikke hadde noen tidligere erfaring med fjernundervisning. 77,1% svarte i tillegg at de hadde fått opplæring i hvordan de skulle gjøre dette. En større andel, 51,1%, brukte både synkrone og asynkrone metoder²⁶ for å

²⁵ Takeffekten, på engelsk kalt *ceiling effect*, er effekten som oppstår når man har oppnådd, eller nesten har oppnådd høyeste poengsum i eksempelvis et spørreskjema med svar fra 1-5 (Taylor, 2012, s.133).

²⁶ Synkron undervisning er undervisning som foregår i sanntid. For eksempel ved at foreleser strømmes direkte og kan kommunisere med studentene. Asynkron undervisning er når læreren og studentene engasjerer seg i undervisning på forskjellige tidspunkt. Eksempelvis ved at foreleser spiller inn en video som lastes opp og deretter gjøres tilgjengelig (University of Waterloo, 2022).

gjennomføre fjernundervisning (Yildiz et al., 2021, s.190-191). Studien presenterer også de problemene og ulempene underviserne kunne fortelle om i spørreskjemaet. Problemer som oppsto i forbindelse med fjernundervisning var i stor grad teknologiske utfordringer som vanskeligheter med lyd kvalitet (55,7%), samt lyd og bilde som ikke var synkronisert (51,7%). Det var også problematisk å gi riktig veiledning på instrumentene. I tillegg opplevde underviserne problemer som oppsto hos studentene, som blant annet varierende kvalitet på internettforbindelse (46,8%), manglende tilgang på instrumenter hjemme (38,8%), og mangel på motivasjon (29%) (Yildiz et al., 2021, s.192-193). Underviserne ble så spurt om hvilke strategier de hadde lagt i forsøket på å finne en løsning på disse problemene. Her svarte 30,3% at de ikke hadde noen anelse. Ytterligere 51,2% gav som svar at de ikke hadde greid å utvikle en løsning. Det vil si at totalt 81,5% ikke hadde funnet frem til en strategi (Yildiz et al., 2021, s.192-193). På den annen side hadde studien også inkludert spørsmål rundt eventuelle fordeler med fjernundervisning. Her trekker Yildiz et al. frem punkter som at man ikke er bundet av tid og sted (28,9%), muligheten for å gjenta stoff og gjøre opptak av undervisning (28,9%), samt lære studentene om selvkontroll og å jobbe på egenhånd (23,4%) (2021, s.194).

Av metodene som ble brukt for å kunne gjøre vurderinger av studentene, benyttet totalt 70,6% av de spurte underviserne innspilt videomateriale. 63,7% tok også i bruk spilleprøver som ble som strømmet direkte, mens 42,3% i tillegg brukte skriftlige innleveringer (Yildiz, et al., 2021, s.195). Avslutningsvis tok studiens spørreskjema opp deltakernes meninger om fjernundervisning som sådan. Hele 70,1% svarte at de kun delvis oppnådde målsetningene i fagene sine. 64,2% svarte at de foretrakk undervisning ansikt til ansikt, mens ikke en eneste en av de spurte kunne fortelle at de foretrakk fjernundervisning. 32,5% svarte derimot at de kunne se fordelene av å kombinere undervisning ansikt til ansikt med fjernundervisning (Yildiz et al., 2021, s.196). 46% konkluderte med at de ikke ønsket å fortsette med fjernundervisning etter pandemiens slutt, mens 24,9% så for seg å benytte det videre i en eller annen form. Dette stemmer også overens med tallene over de som tidligere hadde vært og fremdeles var negative til fjernundervisning (46,3%). På den annen side svarte 35,8% at de nå var mer positive til fjernundervisning som undervisningsmetode etter å ha prøvd det selv. Dette var altså en økning på 10,4% fra de som var positive i utgangspunktet (Yildiz et al., 2021, s.197).

I oppsummeringen poengteres det at det er forskjell på resultatene som svarene i spørreskjemaet har gitt sammenlignet med andre kontrollerte studier. Yildiz et al., viser til at det var ingen av underviserne som mente at instrumentalundervisning kun skulle foregå på avstand på fast basis. De trekker allikevel frem flere studier gjort før pandemien som sammenligner fjernundervisning på instrumenter som piano, fiolin og gitar, med undervisning ansikt til ansikt.²⁷ Resultatene disse studiene viste gav uttrykk for at det ikke var noen betydelige differanser i måloppnåelsen mellom elevgruppene som mottok fjernundervisning og de som fikk undervisning én til én (2021, s.201).

De stiller også spørsmål om hvorvidt de plutselige omveltningene og mangelen på planlegging av tilpassede undervisningsopplegg grunnet pandemien kan forklare forskjellen på resultatene i denne studien kontra tidligere utførte studier (Yildiz et al., 2021, s.201). Resultatene i Yildiz et al. sin studie forteller at flesteparten av de 201 deltakerne mener at fjernundervisning ikke er godt nok alene når det også skal formidles muntlig utover det rent spilletekniske (2021, s.202). Avslutningsvis konkluderer studien med at teknologisk infrastruktur, opplæring og støtteapparater må videreutvikles for å møte lignende situasjoner i fremtiden. Fjernundervisning er noe som kan benyttes, men det er mer utfordrende for enkelte instrumentgrupper enn for andre. Her nevner ikke studien hvilke instrumenter dette spesifikt gjelder. Det anbefales også en kombinasjon av asynkron og synkron fjernundervisning (Yildiz et al., 2021, s.202-203).

4.4 Calderon-Garrido et al., 2021.

Calderon-Garrido et al. tok også for seg undervisernes perspektiver. De lagde et spørreskjema som ble besvart av 259 forskjellige lærere, hvorav 136 kvinner og 123 menn. Dette spørreskjemaet bestod av tre runder hvor svarene ble samlet etter hver runde. Av disse 259 deltakerne jobbet 69,1% hos en musikkskole, 18,5% hos et konservatorium, og 12,4% meldte de hadde arbeid hos både en musikkskole og et konservatorium samtidig. Dermed har totalt 30,9% av underviserne som deltok i denne undersøkelsen arbeid hos et

²⁷ Pike & Shoemaker (2013), Karahan (2016), Can & Yungul (2018) og Okan & Arapgirlioglu (2020).

konservatorium²⁸ (Calderon-Garrido et al., 2021, s.453-454). 78,9% av underviserne svarte at de selv hadde funnet frem til hvilke plattformer de skulle ta i bruk for å gjennomføre undervisningen digitalt. De resterende brukte plattformene som utdanningsinstitusjonene selv brukte, med unntak av 1,5% som benyttet seg av telefonsamtaler. På samme måte som de aller fleste hadde funnet en plattform på egenhånd, hadde 72,5% selv lært seg å bruke dem, mens 17,6% hadde lært det gjennom kollegaer (Calderon-Garrido et al., 2021, s.454).

Undervisningsformene som ble tatt for seg i studien var instrumentalundervisning, musikkteori og samspill, og de aller fleste underviserne gjorde et forsøk på å tilpasse undervisningen slik at den kunne fortsette. Både instrumentalundervisning og undervisning i musikkteori kunne i stor grad gjennomføres med synkrone og asynkrone metoder (Calderon-Garrido et al., 2021, s.454-455). Calderon-Garrido et al. legger frem at det var tydelige problemer og utfordringer i forbindelse med det plutselig skiftet i undervisningsform. Det var problemer med internettforbindelse, datamaskiner som sluttet å fungere, i tillegg til undervisernes digitale kompetanse. Videre skriver de at flere undervisere uttrykte frustrasjon over bilde- og lyd kvalitet, samt at man ikke kunne se ansiktene til alle elevene i typisk klasseromsundervisning som musikkteori (2021, s.455-456). Samspill var ifølge studien den undervisningsformen som led mest under nedstengningen. Noen undervisere lot studenter og elever få spille inn lyd og video hver for seg som senere kunne settes sammen til én produksjon. Noen la også fokuset over på teoretiske aspekter fremfor samspillet i seg selv (Calderon-Garrido et al., 2021, s.456-457). Flere av underviserne la mer vekt på emosjonelle aspekter knyttet til musikken i undervisningen sin i denne perioden. Studien viser at dette var mest tydelig i musikkskolene hvor mange av elevene er yngre. 57% av deltakerne med stilling i musikkskolen brukte dette som et virkemiddel, mens tallet var 45,8% blant de ved konservatoriene. Kun 29% av de som hadde begge typer institusjon som arbeidsplass svarte at de gjorde det samme. Det var også forskjeller mellom kjønnene: 62,7% hos kvinner og 29% hos menn (Calderon-Garrido et al., 2021, s.457), men det fremkommer ikke av studien hvordan fordelingen av kvinner og menn er på musikkskoler sammenlignet med konservatorier. Som nevnt tidligere i avsnittet var fordelingen mellom

²⁸ Denne oppgavens hovedfokus er høyere utdanning. Se metodekapittelet for utvalgsriterier og redegjørelser av utvalget.

kvinner og menn i denne studien nokså jevnt – henholdsvis 52,5% og 47,5% (Calderon-Garrido et al., 2021, s.454). Det må for øvrig påpekes at det ikke står noe om det eksempelvis er en større andel kvinner i musikkskolene, menn i konservatoriene, eller vice versa. Vi vet derfor ikke helt hvordan den noe skjeve fordelingen i fokuseringen på emosjonelle aspekter spilles ut. Det kan være på grunn av at det er ansatt færre kvinner hos konservatoriene som gjør tallene lavere. En annen mulighet er at kvinnene som jobber ved konservatoriene i mindre grad benytter seg av disse aspektene enn sine kollegaer i musikkskolen.

Studiens konklusjon er at pandemien satte fart i en allerede eksisterende utvikling mot mer digital undervisning. Det var også for lite opplæring av underviserne og for få ressurser til å møte behovene deres. Forfatterne avslutter med at de ansatte ved spanske konservatorier og musikkskoler må fortsette å utvikle digitale ferdigheter for å kunne møte en lignende situasjon hvis det skulle skje igjen i fremtiden (Calderon-Garrido et al., 2021, s.459).

4.5 Rucsanda et al., 2021.

Rucsanda et al. gjennomførte denne undersøkelsen i 2020 ved å sende ut et spørreskjema som ble besvart av 220 studenter ved musikkstudier fra 8 forskjellige universiteter i Romania. Gjennomsnittsalderen på deltakerne var 26,57 år, og fordelingen var 155 kvinner og 65 menn (Rucsanda, Belibou & Cazan, 2021, s.4). De fikk deretter spørsmål rundt håndteringen av fag knyttet til tre områder – individuell-, gruppe- og teoretisk undervisning. Spørsmålene tok for seg hvorvidt studentene var tilfredse med den digitale undervisningen, hva de selv følte om fagene, og deres egne oppfatninger av nytteverdien til digital undervisning sett i sammenheng med deres egen faglige utvikling (Rucsanda et al., 2021, s.4). Det ble i tillegg stilt spørsmål til studentene angående deres øvingsrutiner og egne forberedelser til undervisningen.

Spørsmålene skulle besvares med en poengsum fra 1 til 5 (Rucsanda et al., 2021, s.4). Den innsamlede dataen ble deretter analysert og presentert i tabeller som alle tok for seg de forskjellige temaene (Rucsanda et al., 2021, s.4-5). Resultatene viste at svarene studentene gav rundt tilfredsheten med bruken av digital undervisning på generell basis var blandet. De var derimot mer positive i sin oppfatning når det gjaldt digital undervisning under koronapandemien og at fjernundervisningen var ansett som mer nyttig i denne situasjonen

(Rucsanda et al., 2021, s.5). Studien har også sett nærmere på forskjellene i svarene som ble gitt når det kommer til én til én-undervisning kontra gruppeundervisning. Her fant studien at digitale løsninger var mindre egnet til gruppeundervisning, men fungerte bedre til teoretiske fag og individuell undervisning. Det ble derimot ikke funnet noen endringer i mengden tid elevene satte av til studiene fra tiden før pandemien sammenlignet med tiden de satte av under pandemien (Rucsanda et al., 2021, s.5). De teoretiske fagene ble i følge Rucsanda et al. ikke rammet fullt så hardt av overgangen til digital undervisning (2021, s.6). I mer praktisk rettede undervisningsformer, både individuelt og gruppevis, var det derimot flere problemer. Tekniske utfordringer som lyd- og bildekvalitet, internettforbindelse, forsinkelser mellom sender og mottaker, samt kvaliteten på studentenes eget utstyr ble oppfattet som negativt av studentene (Rucsanda et al., 2021, s.6-7). Ikke alle hadde tilgang på instrumenter hjemme, og mangelen på øyekontakt og fysisk tilstedeværelse spilte også inn. Utøvende emner, kontakt studentene imellom, og kontakt mellom studenter og undervisere lot seg heller ikke gjennomføre på tilfredsstillende vis gjennom de digitale løsningene. Det kunne heller ikke gjennomføres konserter eller bandøvelser, og det måtte i stedet tas i bruk løsninger som å spille inn individuelle spor som deretter ble satt sammen til ett (Rucsanda et al., 2021, s.7).

Studentenes negative oppfatning av digital gruppeundervisning i musikk henger i følge Rucsanda et al. sammen med mangelen på sosialisering og samarbeid (2021, s.7). De trekker allikevel frem at digitale løsninger kan ha potensiale for å være en god løsning innen teoretiske fag. En annen fordel det pekes på er muligheten til å samarbeide musikalsk på tvers av tid og sted. Studentene tilegnet seg kunnskap ved å jobbe på nye plattformer og ved å samarbeide på andre måter enn de før hadde vært vant til (Rucsanda et al., 2021, s.7).

5. Diskusjon og drøfting

Formålet med denne masteroppgaven har vært å samle inn informasjon knyttet til koronapandemiens påvirkning på musikk og instrumentalundervisning innen høyere utdanning. Dette for å skape et overblikk over hvilke eventuelle utfordringer og problemer som har preget undervisningen gjennom perioder med nedstengning og smittevernstiltak. I dette kapittelet vil resultatene fra de innsamlede forskningsartiklene bli sammenlignet og diskutert i følgende temaer: Forskningsartiklenes datagrunnlag og metoder; negative aspekter; positive aspekter; og forslag til videre tiltak.

5.1 Forskningsartiklenes karakteristikk

I tabellen under foreligger det informasjon rundt publiseringsprosessen til de inkluderte studiene, hvilket datagrunnlag de hadde, og hvilken metode de benyttet for å samle inn disse dataene. Studiene er presentert i tabellen etter datoen de ble publisert.

Publiserings-prosess	Schiavo, et al. (2021)	Rosset, et al. (2021)	Yildiz, et al. (2021)	Calderon-Garrido, et al. (2021)	Rucsanda, et al. (2021)
Innlevert/ (evt. Revidering)	19.10.2020	09.01.2021	23.12.2020 (18.05.2021)	25.10.2020 (25.03.2021)	05.08.2021
Akseptert	20.01.2021	16.02.2021	Kommer ikke frem i innledningen	19.04.2021	26.11.2021
Publisering/ Først tilgjengelig online	12.02.2021	08.03.2021	29.06.2021	08.08.2021	17.12.2021
Datagrunnlag	20 studenter fra et italiensk musikkonservatorium	80 studenter fra et musikkonservatorium i Tyskland. I studien sammenlignes det med undersøkelser gjort i 2019 av 75 studenter ved det samme universitetet.	201 lærere og instruktører fra konservatorier og andre høyere utdanningsinstitusjoner med musikkfag i Tyrkia.	259 lærere fra musikkskoler og konservatorier i Spania (Hvorav 30,9% av deltakerne arbeider ved konservatorier)	220 studenter fra universiteter med musikkfaglige studieprogram i Romania
Metode for å hente inn data	Spørreskjema	Spørreskjema	Spørreskjema	Spørreskjema	Spørreskjema

Informasjon hentet fra forskningsartiklene: (Calderon-Garrido et al., 2021; Schiavo et al., 2021; Yildiz et al., 2021; Rucsanda et al., 2021; Rosset et al., 2021).

Som tabellen viser kan vi se at samtlige av de fem inkluderte studiene ble publisert mellom februar og desember i 2021. Med unntak av Rucsanda et al. (2021) ble de fire andre studiene innlevert til godkjenning innenfor en tidsramme på mindre enn tre måneder mellom 19. oktober 2020 og 9. januar 2021. Artikkene til Schiavo et al. (2021) og Yildiz et al. (2021) ble revidert før de så ble akseptert og dermed kunne publiseres.

Koronapandemien har fortsatt hatt innvirkning på samfunnet og utdanningsinstitusjoner etter at disse artiklene ble påbegynt og også publisert (UNICEF, 2021, september). Rucsanda et al. tar for seg det andre semesteret i det akademiske året 2020 (2021, s.4). Derfor belyser ingen av artiklene forhold som har endret seg eller erfaringer som er gjort gjennom 2021. Vi vil dermed ikke kunne se hvordan langtidseffektene etter halvannet år med pandemistilstander har påvirket musikkstudentene ut over de resultatene som studiene viser til. Her i Norge har vi for eksempel hatt smittevernstiltak i forskjellige grader, med begrensninger på blant annet fysisk undervisning og regler knyttet til avstand helt frem til 2022 (Regjeringen, 2022, 1.februar). Som nevnt i teorikapittelet ser vi at pandemien også har satt sitt preg på resten av verden de siste to årene. Det er nærliggende å anta at problemer og utfordringer som studenter og undervisere har opplevd i 2020 vil ha vært lignende i 2021. Dette fordi rammer som blant annet mangel på sosialisering og fysisk kontakt muligens vil kunne oppleves frustrerende uansett hvor i pandemiens løp man befinner seg.

Av de fem studiene gjennomførte tre av dem undersøkelser rundt studenters erfaring med et datagrunnlag på totalt 320 deltakere (Schiavo, et al., 2021; Rosset et al., 2021; Rucsanda et al., 2021). To av studiene tok for seg undervisernes perspektiv (Yildiz et al., 2021; Calderon-Garrido et al., 2021). I studien til Calderon-Garrido et al. var det 259 deltakere. Andelen av undervisere som hadde arbeid ved et konservatorium var på 30,9%, nærmere bestemt 80 deltakere (2021, s. 454). Dermed blir det totale antallet av deltakere som jobbet med høyere musikkutdanning i disse to studiene 281. Totalt har vi dermed 601 deltakere med bakgrunn fra musikk institusjoner i Tyrkia, Romania, Italia, Tyskland og Spania. Både studiene til Schiavo et al. og Rosset et al. poengterer at datagrunnlagene deres ikke er nok til å alene gi konkluderende svar (2021, s.176; 2021, s.10). Selv om de tre andre studiene opererer med et større datagrunnlag, er de allikevel begrenset til sine respektive land og de rammene og ressurser som deres musikk institusjoner påvirkes av. Samlet vil disse fem artiklene kunne bidra til å se sammenhenger og kjennetegn på tvers av landegrensener og

musikk institusjoner. Studier gjort ved Universitet i Agder viser at studentene savnet fysisk undervisning, og opplevde lignende utfordringer som musikkstudentene i de fem inkluderte studiene (Christiansen & Eskedal, 2020; Olsen, 2021). Det skal allikevel gjøres et forsøk på å unngå å generalisere funnene i for stor grad. Muligheten for at enkelte lokale forhold påvirker studiene må tas i betraktning. Der studiene viser like funn vil det være større grunnlag for å peke på mer generelle tendenser.

5.2 Negative aspekter

I dette underkapittelet går jeg igjennom negative aspekter som følge av pandemien. Disse aspektene presenteres i egne tematiske avsnitt.

5.2.1 Tekniske utfordringer

Et av funnene som går igjen hos flere av studiene er tekniske utfordringer knyttet til fjernundervisning. Instrumentalundervisning er avhengig av en viss lyd- og bildekvalitet for å kunne oppfattes og formidles på et godt vis når det gjøres mellom to skjermer. Studenter meldte om mangelfulle opptaksmuligheter og varierende stabilitet og hastighet når det kommer til internettforbindelse (Schiavo et al., 2021, s.170). Lyd- og bildekvalitet legges også frem som et problem av Rucsanda et al. (2021, s.6-7), og dette understøttes også av både Calderon-Garrido et al. (2021, s.455-456) og Yildiz et al. (2021, s.192). Når instrumentundervisning skal foregå synkront gjennom digitale løsninger er dette svært problematisk. Tekniske utfordringer er også en bekymringsfaktor hos studenter generelt, blant annet ved UiA (Christiansen & Eskedal, 2021), men i fag hvor musikk og dermed lydlig aspekt og fysiske bevegelser er såpass betydningsfulle er det kanskje ikke så overraskende at dette er et punkt som går igjen. Landene som er omtalt i disse studiene har alle en høy befolkningsandel som bruker internett; fra 76% i Italia som det laveste og til hele 93% i Spania (The World Bank, u.å., Individuals using the internet). På tross av at mange i disse fem landene er vant med å benytte seg av internett, ser vi at utfordringer knyttet til teknologi går igjen i de innsamlede studiene. Teknologiske utfordringer byr på problemer også i Norge, slik som vi ser Christiansen & Eskedal har nevnt (2021). Jeg mistenker at problemer med internettforbindelse, kvalitet i lyd og bilde og forsinkelser mellom sender og mottaker ikke er noe samfunnet kunne ha forberedt seg på; ei heller hvis det skulle dukke opp en lignende situasjon i nærmeste fremtid. Teknologien er på stadig fremmarsj og vi var på sett og vis

«heldige» i det at vi ble rammet av koronapandemien i 2020 og ikke i 1999. Vi er allikevel nødt til å anerkjenne de begrensningene som teknologien påfører konservatorieutdanningene. Skal musikkundervisning foregå digitalt bør de tekniske løsningene være så bra som overhodet mulig slik at mest mulig av de lydlig kunnskapene enkelt kan la seg overføre fra en skjerm til en annen. Dette var spesielt merkbart i gruppeundervisning som samspill og kor (Rucsanda et al., 2021, s.7; Calderon-Garrido et al., 2021, s.457; Schiavo et al., 2021, s.167-168). Yildiz et al. påpekte at ikke en eneste av underviserne som deltok i deres undersøkelse mente at digitale løsninger var godt nok alene for instrumentalundervisning (2021, s.202).

5.2.2 Opplæring av undervisere

Begge artiklene som tar for seg undervisernes erfaringer forteller at det var liten eller ingen kunnskap om fjernundervisning før pandemien, og at det ble gitt lite opplæring. Mange har måttet finne sine egne tilnærmeringer til hvordan de skulle løse det (Yildiz et al., 2021, s.190-191; Calderon-Garrido et al., 2021, s.454). Selv har jeg erfart at undervisere i sine fag ved konservatoriet jeg har studert ved de siste fem årene har valgt de fremgangsmåtene og metodene som passer dem selv best. Dette synes jeg personlig har vært en styrke da dette er høyst kompetente undervisere som får muligheten til å optimalisere sitt fag samtidig som de følger det faglige rammeverket som er lagt inn i studieplanen. På den ene siden vil det kunne si at underviserne som selv måtte finne måter å tilpasse undervisningen på sett og vis ville ha en fordel. Dette fordi de kunne velge fremgangsmåten som passet dem best. På den annen side må det også tas i betraktning at mangelen på erfaring gjorde at mange måtte bruke unødvendige mengder tid og energi på å tilpasse undervisningen. Hvis konservatoriene kan tilby en viss form for opplæring i fjernundervisning og kanskje samarbeide om å utvikle digitale plattformer som er egnet for dette, vil det kunne være lettere å benytte seg av slike løsninger i fremtiden – både i og utenom nødstilfeller. Til sist skal det nevnes at det virker fornuftig å kombinere asynkron og synkron undervisning for å skape variasjon og for å kunne utnytte de digitale løsningene til det fulle. Da vil underviserne ha et godt nok støtteapparat i bunn samtidig som de kan tilpasse disse løsningene etter eget behov. Dette understøttes både av artiklene til Yildiz et al. og Calderon-Garrido et al. (2021, s.202; 2021, s.459). At det er få eller ingen rammer rundt bruken av digitale løsninger gjør det også vanskeligere for studenter (Schiavo et al., 2021, s.171).

5.2.3 Hjemme alene - Sosiale og fysiske rammer

Andre rammefaktorer spilte også inn som følge av at man måtte holde seg hjemme i de periodene der samfunnet stengte helt ned. Blant annet var det studenter som meldte at de ikke hadde tilgang til et passende sted å øve, eller hadde instrumenter hjemme (Rucsanda et al., 2021, s.7; Rosset et al., 2021, s.5; Yildiz et al., 2021, s.193). Så lenge instrumentet enkelt kan oppbevares hjemme gjør det saken enklere. En gitar kan man enkelt ha med seg, og selv om naboene kanskje vil protestere over lydnivået vil en trompet kunne brukes i stuen. Man er derimot verre stilt hvis man for eksempel spiller trommesett, harpe, eller kirkeorgel. Mange studenter bor i kollektiv eller på små hybler, og både av hensyn til plass og støy vil det for noen være tilnærmet umulig å ta med instrumentene sine hjem. I en fremtidig situasjon hvor nedstengning blir nødvendig bør man kanskje se på mulighetene for å gi dispensasjon for å kunne benytte seg av øvingsrom til behovsprøvde musikkstudenter. Som nevnt i det forrige avsnittet er en av baksidene ved å holde seg hjemme at det sosiale aspektet faller bort. I tillegg til det rent faglige ser jeg også på musikkutdanning som en dannelsesreise hvor man utvikler seg selv og lærer seg å samarbeide og virke sammen med andre mennesker. Flere av studiene viste til alternative løsninger for å kunne spille sammen, men det fremsto aldri som særlig gunstig utover at det ga rom for noe samarbeid og sårt tiltrengt sosialisering i en vanskelig tid (Rucsanda et al., 2021, s.7; Schiavo et al., 2021, s.173). Fra undervisernes perspektiv ble det også lagt vekt på at studentenes motivasjon var på et lavere nivå når de ikke kunne møtes eller jobbe sammen fysisk. I tillegg var det vanskelig å motivere og ha kontroll på studenter som trengte mer oppfølging. Her bidro også tekniske utfordringer til å forverre problemene som oppsto når undervisere og studenter måtte være adskilt fra hverandre (Yildiz et al., 2021, s. 194; Calderon-Garrido et al., 2021, s.456). Tekniske problemer kan late til å virke forsterkende på kvaliteten på undervisningen og dermed også motivasjonen. Hvis man da i tillegg regner med det sosiale aspektet har man flere faktorer som bidrar til å trekke ned helheten. På toppen av det hele kommer også bekymringer og finansiell usikkerhet som følge av avlyste konserter og spillejobber inn i bildet (Rosset et al., 2021, s.8).

5.3 Positive aspekter

I dette underkapittelet tar vi for oss positive sider ved pandemien. Som i det forrige underkapittelet presenteres temaene i egne avsnitt.

5.3.1 Kreative løsninger og utvikling

På tross av de mange negative sidene pandemien brakte med seg, har det også dukket opp noen mer heldige utfall. Med en såpass stor omveltning som alle var nødt til å ta del i, har både studenter og undervisere også fått muligheten til å utvikle sine digitale ferdigheter. Studenter har gjort opptak av seg selv på instrumentene sine og fikk på den måten muligheten til å selv kunne evaluere egen spilling. Underviserne kunne også dele materiell som noter og videoer på en enklere måte, og benyttet også anledningen til å inkludere studentene i planleggingen av undervisningen. Undervisere kunne også samarbeide med kollegaer rundt om i verden for å løse utfordringene de nå sto foran (Rucsanda et al., 2021, s.8; Schiavo et al., 2021, s.172-173; Calderon-Garrido et al., 2021, s.459; Yildiz et al., 2021, s.194). Kanskje ble pandemien en mulighet til at studenter så vel som undervisere fikk oppdatert seg på fjernundervisning og hvordan dette kunne løses med tanke på musikkundervisning? Det har tydelig brakt med seg mye frustrasjon og problemer, men samfunnet vårt preges og tilpasser seg den teknologien som til enhver tid råder. I dette øyemed kan pandemien ha vært med på å sette lys på nødvendigheten av å holde seg oppdatert, men også på de tekniske mulighetene som finnes. Yildiz et al. viste i sin studie til at flere av underviserne som hadde vært skeptiske til fjernundervisning før pandemien var blitt mer positive i etterkant (2021, s.197). Siden studiene trekker frem problemer og utfordringer knyttet til fjernundervisning i musikk, er det desto viktigere at vi som undervisere og studenter møter dette med nysgjerrighet og med en vilje til å finne gode løsninger. På denne måten vil de som jobber og studerer ved konservatoriene kanskje være bedre rustet til å møte fremtidige utfordringer.

5.3.2 Egenøving og disponering av tid

I sin studie trekker Rosset et al. frem at om lag halvparten av deltakerne fortalte at de øvde mindre under pandemien. På den annen side var det en tredjedel som fortalte at de nå øvde mer fordi de hadde mer fritid under nedstengningen enn de hadde hatt tidligere (2021, s.5). Flere av de andre studiene trekker også frem fleksibilitet som et positivt aspekt. Under

nedstengningen brukte studenter og undervisere mindre tid på å bevege seg mellom hjemmet og konservatoriet. Dette ga rom for mer tid til egenøving i tillegg til at man var mindre bundet av tid og sted. Studenter fikk også muligheten til å trene på å være disiplinerte og disponere tiden riktig når de hadde mer tid på egen hånd og måtte styre hverdagen i en større grad enn før (Rucsanda et al., 2021, s.8; Yildiz et al, 2021, s.194; Schiavo et al., 2021, s.172). Om ikke fjernundervisning kan erstatte vanlig undervisning på konservatoriene kan det ut ifra disse funnene allikevel fremstå som et godt supplement. Målet bør kanskje være at man er mest mulig fysisk til stede, spesielt med tanke på samspill og instrumentalundervisning, men at det å ha muligheten til å kunne delta på avstand kan være en fordel. Terskelen for å holde seg hjemme hvis man har vært syk var kanskje alt for høy før pandemien, og sykdommer som vanlig influensa forekom sjeldnere i perioden det var innført smittevernstiltak (Bjerknes & Kvaal, 2021). Hvis man er syk og må holde seg hjemme kunne man ha gjennomført en hovedinstrumenttime digitalt slik at det ikke gikk for lang tid mellom timene. Dette kunne også ha vært en praktisk løsning hvis man av en eller annen grunn har et ærend i en annen by en uke og dermed ikke har muligheten til å få med seg undervisningen fysisk. Det samme gjelder musikkteoretiske fag som lett kan følges på avstand så lenge det lar seg gjøre å ha et kamera i klasserommet. I fag som samspill ville nok dette hjelpe lite siden man her er avhengig av hverandre som musikere. utfordringer som forsinkelser i lyd og bilde samt mangelen på blikkontakt ville ha gjort det tilnærmet umulig å gjennomføre på et godt vis med utgangspunkt i den teknologien vi har nå i dag.

6. Konklusjon

Denne oppgavens problemstilling har vært å finne ut av hvilke innvirkninger pandemien har hatt på konservatorieutdanning og hva vi har lært av det. Utgangspunktet har vært totalt fem studier som har blitt valgt ut etter gitte kriterier. I dette kapittelet vil oppgavens funn bli oppsummert og vi ser på hvilken vei som skal tas videre.

6.1 Oppsummering

Under nedstengningen og gjennom de forskjellige fasene av pandemien har det på konservatoriene, som på andre utdanningsinstitusjoner, vært avstandsbasert undervisning som har foregått digitalt. Studiene som har blitt gjennomgått viser til at utfordringer knyttet til tekniske løsninger og nettforbindelser er et gjennomgående tema. Kvalitet på lyd og bilde samt forsinkelser mellom skjermene gjør synkront samspill så å si umulig.

Instrumentalundervisning lider også som følge av disse problemene. I tillegg ser vi at fysisk avstand mellom undervisere og studenter bidrar til å vanskeliggjøre en undervisningsform der lydlike så vel som fysiske aspekter er svært betydningsfulle. Læringsutbyttet blir også svekket av mangelen på samspill og musisering studentene imellom når de må holde seg hjemme eller at smittevernstiltakene legger andre fysiske begrensninger på undervisningen. Ikke alle studenter har gode nok øvingsforhold eller tilgang på instrumenter hjemme som igjen også fører med seg at enkelte ikke får den egenøvingen de har behov for. Ansatte ved konservatoriene har i svært liten grad fått opplæring i bruk av digitale hjelpemidler i forbindelse med fjernundervisning. De har stort sett valgt hvilke løsninger som selv passer dem best, og de fleste har kombinert synkron og asynkron undervisning. De fleste er enige om at fjernundervisningen alene ikke kan erstatte fysisk undervisning.

Fleksibilitet, tid, og muligheten til å strukturere dagen selv trekkes frem som et positivt aspekt. For noen studenter ga dette rom for mer egenøving og utvikling av selvdisiplin. Flere undervisere har i løpet av pandemien blitt mer positive til fjernundervisning som et supplement til fysisk undervisning. Mange av underviserne har også fått utviklet sin digitale kompetanse og funnet frem til alternative undervisningsopplegg for studentene. Dette innebærer blant annet lyd- og videoopptak av studentene som selv spiller, noe som også gir rom for at studentene selv kan evaluere egen spilling i etterkant.

6.2 Veien videre

Hva har vi så lært av dette, og hva er veien videre? Pandemien viste oss at selv med den teknologien vi hadde, og i skrivende stund fremdeles har, var det svært utfordrende med fjernundervisning i musikk og på instrumenter. Når i tillegg mange konservatorieansatte ikke hadde fått noen opplæring i dette tidligere, bidro kanskje dette ikke til å lette på utfordringene. En av de største utfordringene med dette var at pandemien og de omveltningene som fulgte kom såpass brått på som de gjorde. Ingen av konservatoriene hadde tid til å omstille seg og tilpasse undervisningen sin til digitale plattformer eller gi opplæring til de ansatte i forkant. Teknologiske utfordringer knyttet til lyd og bilde var det antageligvis lite vi kunne gjøre noe med. Skulle en lignende situasjon oppstå i fremtiden må vi avfinne oss med den teknologien vi da har tilgjengelig. Teknologien spiller uansett en stadig større rolle i samfunnet, og under pandemien har det vært et nødvendig verktøy når vi mennesker ikke kunne møtes ansikt til ansikt. Ved å igangsette opplæring i bruk av digitale metoder samt utvikling av strategier for hvordan vi kan tilpasse dette til forskjellige former for musikkundervisning, vil konservatoriene kunne være bedre rustet i fremtiden.

I den forbindelse ville det kanskje dukke opp muligheter for å kombinere fjernundervisning med fysisk undervisning i tilfeller som sykdom eller annet fravær. Da vil man kunne bruke dette til å bistå utviklingen av gode metoder og løsninger. I en situasjon der avstand og smittevern igjen blir nødvendig bør det legges til rette for at studenter med spesielle behov knyttet til instrument eller manglende muligheter for å øve hjemme får tilgang på øvingsrom. Dette fordi at studentene må kunne tilbys så like muligheter for egenøving i en situasjon hvor dette igjen står som den eneste måten de kan få spilt. Avslutningsvis bør det nevnes at det er ønskelig med flere undersøkelser rundt dette temaet. Disse fem studiene viser tydelige tendenser, men med et større datagrunnlag ville det også ha vært mulig å fange opp flere nyanser, utfordringer og fordeler som vil kunne være viktige bidrag i den videre utviklingen av tilnærmingen til fjernundervisning hos konservatoriene. Det kunne også ha vært interessant om det hadde blitt gjort nye studier rundt dette temaet i tiden etter at de fleste smittevernstiltakene blir avvirket rundt om i verden. Da vil vi kunne studere langtidsvirkningene av pandemien og sammenligne dem med tidligere funn.

Vi har erfart at det har vært en uforutsigbar tid under koronapandemien. Vi kan håpe at vi alle kan få slippe å måtte gå igjennom en slik pandemi på nytt, men at det likevel er viktig at vi tar lærdom av de utfordringene den har bydd på og hvilke fordeler vi kan hente ut av den.

Litteraturliste

Academia.edu (2022) Hentet 7.mars 2022 fra: <https://www.academia.edu>

Bjerknes, H. & Kvaal, J. N. (2021, 29. mars) Koronatiltakene fører til mindre influensa og dermed mindre hjertesykdom. Hentet fra: <https://www.med.uio.no/klinmed/forskning/aktuelt/aktuelle-saker/2021/koronatiltakene-forer-til-mindre-influensa-og-derm.html>

Calderon-Garrido, D., Gustems-Carnicer, J., & Faure-Carvalho, A. (2021) Adaptations in Conservatories and Music Schools in Spain during the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Instruction*. Vol.14 (4), s.451-462
https://www.e-iji.net/dosyalar/iji_2021_4_27.pdf

Can, A. A. & Yungul, O. (2018). The application of web-based distance learning to the instrument (guitar) education in undergraduate program: The sample of Kastamonu University. *Journal of Education and Training Studies*. Vol.6 (10), s.39-46
<https://doi.org/10.11114/jets.v6i10.3102>

Christiansen, A. & Eskedal, Ø, E. (2020, 27.mai). Slik opplevde UiA-studentene koronavårens undervisning. Hentet fra: <https://www.uia.no/nyheter/slik-opplevde-uia-studentene-koronaarens-undervisning>

Creech A. L., Papageorgi, I., Duffy, C., Morton, F., Haddon, E., Potter, J.,...Welch, G. (2008). From music student to professional: the process of transition, *British Journal of Music Education*. Vol.25 (3), s.315-331. <https://doi.org/10.1017/S0265051708008127>

Gough, D., Oliver, S. & Thomas, J. (2017). *An introduction to systematic reviews*. London: Sage

Green, B. N., Johnson, C. D. & Adams, A. (2006). Writing narrative literature reviews for peer-reviewed journals: secrets of the trade, *Journal of Chiropractic Medicine*. Vol.5 (3), s.101 – 117. [https://doi.org/10.1016/S0899-3467\(07\)60142-6](https://doi.org/10.1016/S0899-3467(07)60142-6)

Jesson, J., Matheson, L., & Lacey, F. M. (2011). *Doing Your Literature Review: Traditional and Systematic Techniques*. London: Sage

- Karahan, A. S. (2016). The evaluation of synchronic distance piano teaching in comparison with the traditional piano teaching. *Turkish studies*. Vol.11 (21), s.211-228
<https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.11244>
- Khorami, A., Svelstad, O. E. & Grøndahl, E. (2021, 4. Februar). Musikere må velge mellom gitaren eller å ha råd til livet. *NRK*. Hentet fra: <https://www.nrk.no/kultur/musikere-ma-velge-mellom-gitaren-eller-a-ha-rad-til-livet-1.15356515>
- Kruse, N. B., Harlos, S. C., Callahan, R. M. & Herring, M. L. (2013). Skype music lessons in the academy: Intersections of music education, applied music and technology. *Journal of Music, Technology and Education*. Vol.6 (1) s.43-60 https://doi.org/10.1386/jmte.6.1.43_1
- Lien, T. M. (2020, 3. april) Alle eksamener er lagt om. Hentet fra: <https://www.uia.no/nyheter/alle-eksamener-er-lagt-om>
- Okan, S & Arapgirlioglu, H. (2019). The effect of distance teaching model on violin learning at intermediate level. *Journal of National Education*. Vol.49 (226), s.205-232
<https://eric.ed.gov/?id=EJ1201886>
- Olsen, J. A. (2021, 8. februar) Fysisk undervisning dekker studentenes behov best. Hentet fra: <https://www.uia.no/nyheter/fysisk-undervisning-dekker-studentenes-behov-best>
- Onwuegbuzie, A. J., & Frels, R. (2016). (Ebok). *7 steps to a comprehensive literature review: A multimodal & cultural approach*. London: Sage.
<https://www.perlego.com/book/1431404/seven-steps-to-a-comprehensive-literature-review-a-multimodal-and-cultural-approach-pdf>
- Pedersen, P. (2020, 12. Mars). UiAs studiesteder er stengte frem til 26. Mars. Hentet fra: <https://www.uia.no/nyheter-fra-uia/uias-studiesteder-er-stengte-frem-til-26.-mars>
- Pike, P. D. & Shoemaker K. (2013). The effect of distance learning on acquisition of piano sight-reading skills. *Journal of Music, Technology and Education*. Vol.6 (2) s. 146-162.
https://doi.org/10.1386/jmte.6.2.147_1
- Researchgate. (2022a) Diego Calderon-Garrido. Hentet den 8.april, 2022 fra: <https://www.researchgate.net/profile/Diego-Calderon-Garrido>
- Researchgate. (2022b) Josep Gustems. Hentet den 8.april, 2022 fra: <https://www.researchgate.net/profile/Josep-Gustems>

Researchgate. (2022c) Adrien Faure-Carvallo. Hentet den 8.april, 2022 fra:
<https://www.researchgate.net/profile/Adrien-Faure-Carvallo>

Regjeringen. (2022, 1. februar). *Mer normal hverdag for barn og unge* (Pressemelding).
Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/mer-normal-hverdag-for-barn-og-unge/id2899256/>

Regjeringen. (2022, 12. februar). *Smittevernstiltakene oppheves 12.februar* (Pressemelding).
Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/smitteverntiltakene-oppheves/id2900873/>

Regjeringen. (2020, 12. mars). *Omfattende tiltak for å bekjempe koronaviruset*.
(Pressemelding). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/smk/pressemeldinger/2020/nye-tiltak/id2693327/>

Rosset, M., Baumann, E. & Altenmüller, E. (2021). Studying Music During Coronavirus
Pandemic: Conditions of Studying and Health-related Challenges. *Frontiers in Psychology*,
Vol.12:651393 <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.651393>

Rucsanda, M. D., Belibou, A. & Cazan, A-M. (2021) Students' Attitudes Toward Online Music
Education During the COVID 19 Lockdown: *Frontiers in Psychology*. Vol.12:753785
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.753785>

Schiavio, A., Biasutti, M., & Philippe, R. A. (2021) Creative pedagogies in the time of
pandemic: a case study with conservatory students. *Music Education Research*, Vol.23 (2),
s.167-178. <https://doi.org/10.1080/14613808.2021.1881054>

Språkrådet. (2020, 28. januar) Koronavirus og covid-19. Hentet fra:
<https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt-ord/koronavirus/>

Sweney, M & Khomami, N. (2021, 19. oktober) More than a third the UK music industry
workers lost jobs in 2020. *The Guardian*. Hentet fra:
<https://www.theguardian.com/business/2021/oct/19/more-than-a-third-of-uk-music-industry-workers-lost-jobs-2020-covid>

Taylor, T. H. (2012) "Ceiling effect", I N. J. Salkind (Red), *Encyclopedia of Research Design*
(s.133-134). Thousand Oaks: Sage publications, inc.
<https://dx.doi.org/10.4135/9781412961288>

UNICEF (2021, 23. januar) *COVID-19 Scale of education loss 'nearly insurmountable'* Warns UNICEF (Pressemelding). Hentet fra: <https://www.unicef.org/press-releases/covid19-scale-education-loss-nearly-insurmountable-warns-unicef>

UNICEF (2021, mars) UNICEF om utdanning og covid 19. Hentet fra: <https://data.unicef.org/resources/one-year-of-covid-19-and-school-closures/>

UNICEF (2021, september) UNICEF om utdanning og Covid-19. Hentet fra: <https://data.unicef.org/resources/education-disrupted/>

University of Waterloo. (2022) Synchronous and Asynchronous Online Learning. Hentet fra: <https://uwaterloo.ca/keep-learning/strategies-remote-teaching/synchronous-vs-asynchronous-online-learning>

The World Bank (u.å.) Individuals using the Internet (% of population) Hentet den 1. april, 2022 fra: <https://data.worldbank.org/indicator/IT.NET.USER.ZS>

World Health Organization (2020, 5. januar) *COVID-19 - China* (Pressemelding). Hentet fra: <https://www.who.int/emergencies/disease-outbreak-news/item/2020-DON229>

Wristen, B. G. (2013) Depression and anxiety in university music students. *Update: applications of research in music education*. Sage Journals, Vol.31 (2), s.20-27
<https://doi.org/10.1177/8755123312473613>

Yildiz, Y., Karsal, E., & Bagci, H. (2021) Examining the instructors' perspectives on undergraduate distance learning music instrument education during the COVID-19 pandemic. *Journal of Pedagogical Research*, Vol.5 (2), s.184-206
<https://doi.org/10.33902/JPR.2021270107>